

Sygn. akt V CSK 704/14

POSTANOWIENIE

Dnia 26 czerwca 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marta Romańska

w sprawie z powództwa M. S.

przeciwko Skarbowi Państwa -Staroście Będzińskiemu

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 26 czerwca 2015 r.,

na skutek skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach
z dnia 21 maja 2014 r., sygn. akt I ACa 169/14,

1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

**2) zasądza od powoda na rzecz Skarbu Państwa - Prokuratorii
Generalnej Skarbu Państwa kwotę 5.400 (pięć tysięcy czterysta)
zł tytułem zwrotu kosztów postępowania.**

UZASADNIENIE

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądowym, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do tych przesłanek (art. 398⁴ § 2 k.p.c.), gdyż tylko wówczas może być osiągnięty cel wymagań przewidzianych przez art. 398⁴ § 2 k.p.c. Rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania jest konsekwencją oceny, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o jakich jest mowa w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania został uzasadniony przez powoda ze wskazaniem na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), potrzebę wykładni przepisów prawnych (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.), jak również oczywistą zasadność skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.)

Przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w związku z występowaniem w sprawie istotnego zagadnienia prawnego wymaga wskazania problemu o charakterze abstrakcyjnym, nierozstrzygniętego w dotychczasowym orzecznictwie i wymagającego pogłębionej wykładni (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 2 października 2001 r., I PKN 129/01, OSNP 2003, nr 18, poz. 436). Zagadnienie to musi być nadto „istotne” ze względu na wagę zawartego w nim problemu interpretacyjnego dla systemu prawa, nie zaś wyłącznie z uwagi na jego doniosłość społeczną, czy doniosłość dla rozstrzygnięcia sprawy, w której skarga kasacyjna jest wnoszona.

Powód sformułował zagadnienie prawne w formie pytania: „czy dla ustalenia na podstawie art. 230 k.c. w związku z art. 226 § 1 i 2 k.c. oraz w zw. z 227 § 1 i 2 k.c. w sytuacji gdy dokonuje się rozliczeń pomiędzy posiadaczem zależnym

a aktualnym właścicielem - który w chwili dokonywania nakładów był posiadaczem samoistnym - ustala się istnienie stosunku dobrej lub złej wiary w chwili dokonywania nakładów pomiędzy posiadaczem zależnym a pierwotnym właścicielem, czy pomiędzy posiadaczem zależnym, a ówczesnym posiadaczem samoistnym, który w drodze zasiedzenia stał się właścicielem". Kwestia ta była już przedmiotem rozważań Sądu Najwyższego, w wyroku z 6 stycznia 2000 r., I CKN 311/98 (nie publ.), w którym uznano, że wartość nakładów koniecznych podlegająca zwrotowi na podstawie art. 226 § 2 k.c. staje się wymagalna w zasadzie z chwilą wydania rzeczy właścicielowi. Jednakowoż przepis art. 226 § 2 k.c. w odniesieniu do rozliczeń między posiadaczem zależnym a właścicielem stosuje się odpowiednio, a nie wprost. Sąd Najwyższy zauważył, że zastosowanie art. 230 k.c. do posiadacza zależnego, który swoje władztwo nad rzeczą wywodzi z umowy zawartej z innym posiadaczem nieuprawnionym może budzić wątpliwości. W żadnym jednak razie nie można przyjąć, że przepis art. 230 k.c. ma zastosowanie w odniesieniu do roszczeń właściciela przeciwko posiadaczowi zależnemu, zaś jest wyłączony co do roszczeń posiadacza zależnego.

Wobec powyższego nie można uznać, że w sprawie istnieje istotne zagadnienie prawne wymagające wyjaśnienia przez Sąd Najwyższy.

W odniesieniu do drugiej przesłanki, a mianowicie potrzeby wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości, podkreślić należy, że występuje ona, jeżeli wobec konkretnego przepisu prawnego brak jest jednolitej lub utrwalonej judykatury, zwłaszcza judykatury Sądu Najwyższego albo też przyjęta i dominująca wykładnia jest oczywiście błędna lub kontrowersyjna. W odniesieniu do tej przesłanki powód również sformułował pytanie: „czy w przypadku istnienia porozumienia co do dokonania nakładów pomiędzy posiadaczem zależnym a posiadaczem samoistnym, który następnie stał się właścicielem nieruchomości w drodze zasiedzenia, mogą w ogóle mieć zastosowanie przepisy art. 230 w zw. z 226 i 227 k.c., a nie art. 405 k.c.". W odniesieniu do tej przesłanki wskazać należy utrwalony już pogląd w orzecznictwie Sądu Najwyższego, zgodnie z którym roszczenia przewidziane zarówno w art. 226 k.c. jak i wynikające z przepisów o bezpodstawnym wzbogaceniu mają co do zasady taką samą treść, a mianowicie zmierzają do wyrównania posiadaczowi straty, jaką poniósł on na skutek tego,

że dokonał nakładów na cudzą rzecz. Stwierdzenie tego faktu daje podstawę do wniosku, że uregulowanie zawarte w art. 226 k.c. stanowi w zakresie regulacji zawartej w tym artykule *lex specialis* w stosunku do ogólnych norm o bezpodstawnym wzbogaceniu. Jeśli tak, to kierując się zasadą, że norma regulująca sytuację szczególną uchyla normę ogólną, należy przyjąć, że przepisy art. 226 k.c. wyłączają stosowanie norm o bezpodstawnym wzbogaceniu do zwrotu nakładów dokonanych przez posiadacza. Mówiąc inaczej, w takim wypadku nie ma zbiegu norm (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 2 lutego 2000 r., II CKN 704/98, nie publ., z 5 grudnia 2013 r., V CSK 13/13, nie publ.). Wobec ugruntowanego stanowiska w doktrynie brak jest również podstaw do przyjęcia, iż istnieje potrzeba wykładni tych przepisów.

W odniesieniu do ostatniej ze wskazanych podstaw - oczywistej zasadności skargi - należy wskazać, że skonfrontowanie uzasadnienia wyroku z uzasadnieniem wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie pozawala stwierdzić, żeby skarga była oczywiście uzasadniona, a więc już na pierwszy rzut oka i bez potrzeby przeprowadzania bardziej złożonych rozumowań (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 24 stycznia 2011 r., IV CSK 485/10, nie publ. oraz z 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49).

Z uwagi na powyższe, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. oraz – co do kosztów postępowania – art. 98 § 1 i 3, art. 108 § 1 w zw. z art. 398²¹ i art. 391 § 1 k.p.c. oraz § 13 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 6 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r., poz. 490), orzeczono jak w postanowieniu.